

ZAMBIYA
CUMHURİYETİ ÜLKE
RAPORU

2016

TEMEL BİLGİLER

Ülke Adı: Zambiya Cumhuriyeti

Yüzölçümü: 752 618 km²

Yönetim Biçimi: Cumhuriyet

Devlet Başkanı: Edgar Changa LUNGU (25 Ocak 2015'ten beri)

Devlet Başkan Yardımcısı: Inonge Mutukwa WINA (26 Ocak 2015'ten beri)

Bağımsızlık Tarihi: 24 Ağustos 1964 tarihinde Birleşik Krallık'tan bağımsızlığını kazanmıştır.

Başkent: Lusaka

Başlıca Şehirler: Livingstone, Ndola, Kitwe, Kabwe

Din: Protestan % 75.3, Katolik % 20

Dil: İngilizce (resmi dil), Bemba, Tonga, çeşitli yerel diller

DEMOGRAFİK VERİLER

Nüfus: 16.2 milyon

Nüfus Artış Oranı: % 2.8

Nüfus Yapısı

0-14 yaş	% 46.7
15-64 yaş	% 50.8
65 yaş ve üstü	% 16.6

DİPLOMATİK TEMSİLCİLER

T.C. Lusaka Büyükelçisi: Ahmet ARDA

T.C. Lusaka Ticaret Müşaviri: Mehmet ÇETİK

Zambiya Ankara Büyükelçisi: Mirriam Kaseba MULENGA

Zambiya İstanbul Fahri Konsolosu: Dr. Bülent GÖKTUNA

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Para Birimi: Kvaça (ZMK)

GSYİH: 27 milyar dolar

Reel Ekonomik Büyüme: % 6

Enflasyon Oranı: % 10.1

Kişi Başına Düşen Milli Gelir: 1 700 dolar

İşgücü: 6.9 milyon

İşsizlik Oranı: % 15

İhracat: 6.3 milyar dolar

İthalat: 6.7 milyar dolar

GENEL EKONOMİK DURUM

Zambiya, serbest rekabete dayalı liberal ekonomi modelinin uygulandığı bir ülkedir. Dünya Bankası “İş Yapma Kolaylığı 2016” raporunda 189 ülke arasında 97’inci sırada yer almaktadır.

Ülkenin ana gelir kaynağı bakır ihracatıdır. Çıkarılan diğer madenler kobalt, altın, gümüş ve kömürdür.

Sınırlı yerli sanayi üretimi vardır. Mevcut sanayi tesisleri bakır madenciliği, bakır işleme, gıda ürünleri, tekstil ve inşaat sektörlerinde yoğunlaşmıştır.

Tarım alanları geniştir. Nüfusun büyük bir kısmı geçimini tarım sektöründen karşılamaktadır. Başlıca tarım ürünleri mısır, tütün, yerfıstığı, pamuk ve şeker kamışıdır.

Zimbabve sınırında yer alan Viktorya Şelaleleri ülkenin en önemli cazibe merkezlerinden biridir, hükümet turizm yatırımlarını desteklemekte ve teşvik etmektedir.

GSYİH'IN SEKTÖREL DAĞILIMI (2015)	
TARIM	% 8.6
SANAYİ	% 31.3
HİZMETLER	% 60

İŞGÜCÜNÜN SEKTÖREL DAĞILIMI (2004)	
TARIM	% 85
SANAYİ	% 6
HİZMETLER	% 9

FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

Fırsatlar

- Politik istikrara sahip, siyasi riskleri düşük bir ülkedir.
- Sahraaltı Afrika ülkeleri içinde en hızlı büyüyen ekonomilerden birisidir.
- Ülkede resmi dillerden birinin ve ticarete kullanılan dilin İngilizce olması avantaj sağlamaktadır.

Zorluklar

- Ekonomisi yüksek oranda bakır ihracatına bağlı olması nedeniyle dalgalanmalara açıktır.
- Zambiya’nın kendi topraklarından denize çıkışı olmaması, ticarete hem maliyeti arttırmakta hem de zaman kaybına sebep olmaktadır.
- Altyapı ve enerji sektöründeki düşük gelişmişlik seviyesi yatırımcı için dezavantaj yaratmaktadır.

ZAMBİYA’NIN DIŞ TİCARETİ

BAŞLICA İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER (2014)

İSVİÇRE	% 23.4
ÇİN	% 14.1
KONGO DEMOKRATİK CUM.	% 13.4
GÜNEY AFRİKA	% 6.1
B.A.E.	% 4.9

Başlıca İhraç Ürünleri

- Bakır ve kobalt
- Elektrik
- Tütün
- Çiçek
- Pamuk

BAŞLICA İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER (2014)

GÜNEY AFRİKA	% 31.3
KONGO DEMOKRATİK CUM.	% 18.7
ÇİN	% 9.3
KENYA	% 8.3
CEZAYİR	% 5.9

Başlıca İthal Ürünleri

- Makinalar
- Taşımacılık ekipmanları
- Petrol ürünleri
- Elektrik
- Gübre
- Gıda ürünleri
- Giyim eşyaları

ZAMBİYA VE TÜRKİYE ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Türkiye ile Zambiya Arasındaki Başlıca Anlaşmalar

- Hava Ulaştırma Anlaşması
- Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
- Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Çerçeve Anlaşması
- Siyasi İstişare Mekanizması Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası
- Diplomat Eğitimi Alanında Mutabakat Muhtırası
- Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırası

TÜRKİYE - ZAMBİYA ARASI İHRACAT-İTHALAT GENEL VERİLER (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	21.523.411	1.301.495	20.221.916,00	22.824.906,00
2014	21.966.199	12.822.157	9.144.042,00	34.788.356,00
2015	28.934.028	3.098.273	25.835.755,00	32.032.301,00
2016	14.294.098	5.187.727	9.106.371,00	19.481.825,00

Kaynak: TÜİK

SAKARYA - ZAMBİYA ARASI DIŞ TİCARET (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	0,00	0,00	0,00	0,00
2014	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	8.094,00	0,00	8.094,00	8.094,00
2016	19.518,00	0,00	19.518,00	19.518,00

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'NİN ZAMBİYA'YA İHRAÇ ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (2015)	
ÜRÜNLER	İHRAÇ EDİLEN MİKTAR (\$)
Demir veya çelikten eşya	13 172 023
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar	5 785 778
Elektrikli makina ve cihazlar	1 548 454
Sentetik ve suni devamsız lifler	1 146 996
Motorlu kara taşıtları ile aksam ve parçaları	1 121 728
Plastik ve mamulleri	1 113 727

TÜRKİYE'NİN ZAMBİYA'DAN İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (2015)	
ÜRÜNLER	İTHAL EDİLEN MİKTAR (\$)
Tütün	1 821 434
Bakır, bakırdane eşya	1 127 968
Diğer adi metaller (tungsten, kobalt vb.)	133 437

TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN ZAMBİYA SERMAYELİ FİRMALAR

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla Türkiye'de 1 adet Zambiya sermayeli firma faaliyet göstermektedir (Hippo Gıda, Kimyevi İç ve Dış San. Tic.)..

NOTLAR

- * *THY'nin Zambiya'nın başkenti Lusaka'ya direkt uçuşu bulunmaktadır.*
- * *Ülkede 2016 yılı Ağustos ayında Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılması öngörülmektedir.*

KAYNAKÇA

- Cental Intelligence Agency, World Factbook (<https://www.cia.gov/>)
- World Bank (Dünya Bankası) (<http://www.worldbank.org/>)
- International Trade Centre (<http://www.trademap.org/>)
- MarketAcces Map (<http://www.macmap.org/>)
- T.C. Dışişleri Bakanlığı (<http://www.mfa.gov.tr/>)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı (<http://www.ekonomi.gov.tr/>)
- Türkiye İstatistik Kurumu (<http://www.tuik.gov.tr/>)